

Uherské Hradiště

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Uherské Hradiště

Nadmořská výška: 179 m n. m.

Počet obyvatel: 24 452

Adresa URL: www.mesto-uh.cz

Okres: Uherské Hradiště

GPS souřadnice: 49.059797N, 17.495850E

První pís. zmínka: 1257 (767 let)

PSČ: 686 70

Historie obce Uherské Hradiště

Historie někdejšího královského města Uherské Hradiště je bohatá a sahá do dávné minulosti. Mírné klimatické podmínky a úrodná půda v nivě řeky Moravy předurčily tato místa pro rané osídlení, které je zde doloženo již ve starší době kamenné. Na křižovatce obchodních cest vznikl v 8. a 9. století důmyslný ostrovní pevnostní systém. Tři původně pusté ostrovy na řece Moravě byly na počátku 9. století osídleny slovanským lidem, přičemž stěžejní úlohu hrál tzv. Svatojiřský ostrov, nazývaný podle kaple sv. Jiří, která na něm stála. Sídlní areál na území dnešního Starého Města, Uherského Hradiště a Sadů patřil nepochybně k centrům Velké Moravy. Byla zde soustředěna mocenská správa, řemeslná výroba a obchod i náboženská a kulturní sféra. Po zániku Velkomoravské říše význam tohoto centra pominul.

Ve 13. století se jihovýchodní Morava stala terčem častých nepřátelských nájezdů. Pohraničními stezkami a brody pronikaly jednotky nepřátel a plnily úrodnou moravskou zemi. Tehdy znovu vzrostl strategický význam ostrova v řece Moravě. Listina krále Přemysla Otakara II. z 15. října 1257 dosvědčuje, že město bylo založeno na ostrovní půdě, náležící velehradskému klášteru, aby ochraňovalo nejen konvent, ale zejména blízkou zemskou hranici.

Obyvateli nového města se stali osadníci z blízkých trhových vsí, královských Kunovic a klášterního Veligradu (Starého Města). Toto dvojí osídlení předurčilo vzhled města, v němž vznikly v těsném sousedství dvě trhové osady, každá s náměstím. Základní plán města navazoval pravděpodobně na původní slovanské osídlení, v jeho jádru byl dodržen charakteristický středověký geometrismus, při okrajích se ulice svým tvarem přizpůsobovaly městskému opevnění. Nově založené město nemělo zpočátku ustálený název, v zakládací listině pojmenováno nebylo. Ve druhé listině, vydané v roce 1258, je nazváno Novým Velehradem. Od tohoto názvu však bylo na konci 13. století upuštěno. V roce 1294 je poprvé pojmenováno Hradištěm. Přívlastek "Uherské" se poprvé objevil v roce 1587, častěji se však užíval na konci 17. a v 18. století.

Novému městu, které mělo plnit cíle hospodářské i vojenské, byla panovníkem poskytnuta řada výsad, mezi než patřilo právo konat dva týdenní trhy a jeden výroční (k němu se od poloviny 14. století připojil ještě druhý výroční trh, čímž se Hradiště zařadilo mezi města s nejrozvinutějším tržním režimem v království). Konání trhů mělo značný hospodářský význam pro řemeslníky, kteří se do města přistěhovali z Kunovic a Starého Města. Dalšími výsadami bylo mílové právo, zakazující v okolí města šenk, v oblasti soudnictví tzv. brněnské právo.

Dálková cesta, vedoucí do Uher, byla přeložena tak, aby procházela městem. Za mostem přes Moravu procházela Staroměstskou bránou přes obě tržiště a Kunovickou bránou pokračovala dál. Aby město

mohlo dostat svému strategicko-vojenskému poslání, muselo být opevněno. Nejstarší opevnění bylo dřevěné, tvořil ho val s palisádou. Od poloviny 14. století bylo započato se stavbou kamenných hradeb, jejichž podoba se vyvíjela. V 15. století město obklopoval věnec kamenného opevnění, jenž bylo podstatně přebudováno po skončení česko-uherských válek na konci 15. století. Také v následujícím období, zejména v 17. století, v době třicetileté války, pokračovaly práce na výstavbě a zdokonalování hradeb. V konečné podobě tvořila fortifikační systém města vnitřní kamenná hradba se sedmi věžemi, hradební příkop a vnější kamenná hradba s bastiony.

V průběhu staletí prodělalo Uherské Hradiště dlouhý a složitý historický vývoj, narušovaný neustálými nájezdy a boji s nepřáteli českého státu. V 16. století odolávalo náporu kumánských hord, v 17. století vojenským střetům v době třicetileté války, na přelomu následujícího století tureckým vpádům a v 1. polovině 18. věku útrapám spojeným s pruským tažením. Za celou svou historii bylo město pouze jedenkrát dobyt. Stalo se tak v roce 1742 pruskými vojsky. Funkci pevnosti přestalo plnit o čtyři desetiletí později, avšak ještě dlouho zůstávalo sevřeno v původních hradbách. Postupné rozrůstání města vně hradeb započalo v závěru 1. poloviny 19. století.

V 90. letech 19. století byla postavena řada významných budov, např. justiční palác, nová radnice, náměstí F. Palackého. V prvním desetiletí 20. století byla stavební činnost zaměřena na výstavbu několika průmyslových podniků a dostavbu započatých celků. Příznivý vývoj přerušila až 1. světová válka. V meziválečném období zaznamenalo město výrazný vzestup stavební činnosti. Příznivě reagovalo na podněty tehdejší architektonické avantgardy, reprezentované významnými architekty (Vladimír Zákrejs, Bohumil Fuchs). Oba se výrazně zapsali do architektonického vzhledu města zpracováním ideových zastavovacích plánů.

